

LUCEAFĂRUL

Mihai Eminescu

A fost odată ca 'n povești,
A fost ca niciodată,
Din rude mari împărătești,
O prea frumoasă fată.

*

Și era una la părinți
Și mândră 'n toate cele,
Cum e Fecioara între sfinți
Și luna între stele.

*

Din umbra falnicelor bolți
Ea pasul și-l îndreaptă
Lângă fereastră, unde 'n colț
Luceafărul așteaptă.

*

Privea în zare cum pe mări
Răsare și străluce,
Pe mișcătoarele cărări
Corăbii negre duce.

*

Îl vede azi, îl vede mâni,
Astfel dorința-i gata:
El iar privind de săptămâni,
Îi cade dragă fata.

*

Cum ea pe coate-și răzima
Visând ale ei tâmpile,
De dorul lui și inema
Și sufletu-i se împlie.

*

Și cât de viu s'aprinde el
În orișicare sară,
Spre umbra negrului castel
Când ea o să-i apară.

*

Și pas cu pas pe urma ei
Alunecă 'n odaie,
Țesând cu recile-i scînteii
O mreajă de văpaie.

*

Și când în pat se 'ntinde drept
Copila să se culce,
I-atinge mânila pe piept,
I 'nchide geana dulce;

*

Și din oglindă luminiș
Pe trupu-i se revarsă,
Pe ochii mari, bătând închiși
Pe fața ei întoarsă.

*

Ca o mireasă 'n ziua 'ntâi
E dulce și înaltă
Și de la creștet la călcâi
Un chip tăiat de daltă.

*

*Ea îl privea cu un surâs,
El tremura 'n oglindă,
Căci o urma adânc în vis
De suflet să se prindă.*

*

*Iar ea vorbind cu el în somn,
Oftând din greu suspină:
„O, dulce-al nopții mele Domn,
De ce nu vii tu? Vină!*

*

*Cobori în jos, luceafăr blând,
Alunecînd pe-o rază,
Pătrunde 'n casă și în gând
Și vieța-mi luminează!”*

*

*El asculta tremurător,
Se aprindea mai tare
Și s'arunca fulgerător,
Se cufunda în mare;*

*

*Și apa unde-au fost căzut
În cercuri se rotește,
Și din adânc necunoscut
Un mândru tânăr crește.*

*

*Ușor el trece ca pe prag
Pe marginea ferestii
Și ține 'n mână un toiag
Încununat cu trestii.*

*

*Părea un tânăr Voevod
Cu păr de aur moale,
Un vânăt giulgi se 'ncheie nod
Pe umerele goale.*

*

*Iar umbra feței străvezii
E albă ca de ceară –
Un mort frumos cu ochii vii
Ce scânteie 'n afară.*

*

*„Din sfera mea venii cu greu
Ca să-ți urmez chemarea,
Iar cerul este tatăl meu
Și mamă-mea e marea.*

*

*Ca în cămara ta să vin,
Să te privesc de-aproape,
Am coborît cu-al meu senin
Și m'am născut din ape.*

*

*O vin'! odorul meu nespus
Și lumea ta o lasă;
Eu sunt luceafărul de sus,
Iar tu să-mi fii mireasă.*

*

Colo 'n palate de mărgean

Te-oi duce veacuri multe,
Și toată lumea 'n ocean
De tine o s'asculte.”

*

„O, ești frumos, cum numa 'n vis
Un înger se arată,
Dară pe calea ce-ai deschis
N'oi merge niciodată;

*

Rămâi în cer și nu căta
Nevrednica-mi iubire
Căci eu nu sunt de seama ta
Cu chipul peste fire.

*

Străin la vorbă și la port,
Lucești fără de vieață,
Căci eu sunt vie, tu ești mort,
Și ochiul tău mă 'nghiață.”

*

Atuncea chipu-i tremură
De-o stranie durere
Și par' că cade-o ramură
Pe-un luminiș ce piere.

***

Trecu o zi, trecură trei
Și iarăși, noaptea, vine
Luceafărul de-asupra ei
Cu razele-i senine.

*

Ea trebui de el în somn
Aminte să-și aducă
Și dor de-al valurilor Domn
De inim' o apucă:

*

„ Cobori în jos, luceafăr blând,
Alunecând pe-o rază,
Pătrunde 'n casă și în gând
Și vieața-mi luminează!”

*

El o ascultă licurind
Și tremură mai tare
De-odată nouri s'aprend
Și arde cer și mare

*

Cum el din cer o auzi
Se stinse cu durere,
Iar ceru 'ncepe a roti
În locul unde piere;

*

Iar locul unde-a fost perit
Se 'nvârte 'n cercuri sferic
Bucăți de soare, parcă fierb
În negrul întuneric

*

În aer rumene văpăi
Se 'ntind pe lumea 'ntreagă,
Și din a chaosului văi

Un mândru chip se 'nceagă.

*

*Pe negre vițele-i de păr
Coroana-i arde pare,
Venea plutind în adevăr
Scăldat în foc de soare.*

*

*Din negru giulgi se desfășor
Mamoreele brață,
El vine trist și gânditor
Și palid e la față;*

*

*Doar ochii mari și minunați
Lucesc adânc chimeric,
Ca două patimi fără saț
Și pline de 'ntuneric.*

*

*„Din sfera mea venii cu greu
Ca să te-ascult ș'acuma,
Și soarele e tatăl meu,
Iar noaptea-mi este muma;*

*

*O vino 'n ceruri să te duc
Iubita mea cu mine
Din calea vremilor s'apuc
Coroane de lumine*

*

*O vin' cu mine draga mea
Să vezi vecia cum-îi
Căci e 'nțeleaptă muma-mea
E noaptea, muma lumii.*

*

*O vin', odorul meu nespus,
Și lumea ta o lasă;
Eu sunt luceafărul de sus,
Iar tu să-mi fii mireasă.*

*

*O vin', în părul tău bălai
S'anin cununi de stele,
Pe-a mele ceruri să răasai
Mai mândră decît ele.”*

*

*„O, ești frumos, cum numa 'n vis
Un demon se arată,
Dară pe calea ce-ai deschis
N-oi merge niciodată!*

*

*Mă dor de crudul tău amor
A pieptului meu coarde,
Și ochii mari și grei mă dor,
Privirea ta mă arde.”*

*

*„Dar cum ai vrea să mă cobor?
Au nu 'nțelegi tu oare,
Cum că eu sunt nemuritor,
Și tu ești muritoare?”*

*

„Nu caut vorbe pe ales,
Nici știu cum aș începe –
Deși vorbești pe înțeles,
Eu nu te pot pricepe;

*

Dar dacă vrei cu crezământ
Să te 'ndrăgesc pe tine,
Tu te coboară pe pământ,
Fii muritor ca mine.”

*

„Tu-mi cei chiar nemurirea mea
În schimb pe-o sărutare,
Dar voi să știi asemenea
Cât te iubesc de tare;

*

*Mă sui în sus până la cer,
La Domnul lumii toate,
Și voi ca moartea să mi-o dea,
El singur numai poate.*

*

Da, mă voi naște din păcat,
Primind o altă lege:
Cu vecinicia sunt legat,
Ci voi să mă deslege.”

*

*Și 'ntinde aripa 'n deșert
Și aripa-i se bate
În clipe drum de mii de ani
Prin chaos el străbate*

*

Și se tot duce... S'a tot dus.
De dragu-unei copile,
S'a rupt din locul lui de sus,
Perind mai multe zile.

***

În vremea asta Cătălin,
Viclean copil de casă,
Ce împle cupele cu vin
Mesenilor la masă,

*

Un paj ce poartă pas cu pas
A 'mpărătesii rochii,
Băiat din flori și de pripas,
Dar îndrăsneț cu ochii,

*

Cu obrăjei ca doi bujori
De rumeni, bată-i vina,
Se furișează pânditori
Privind la Cătălina.

*

Dar ce frumoasă se făcu
Și mândră, arz'o focul;
Ei Cătălin, acu-i acu
Ca să-ți încerci norocul.

*

Și 'n treacăt o cuprinse lin
Într'un ungher de casă.

„Da ce vrei, mări Cătălin?
la du-te și mă lasă.”

*

„Ce voi? Aș vrea să nu mai stai
Pe gânduri totdeauna,
Să râzi mai bine și să-mi dai
O gură, numai una.”

*

„Dar nici nu știu măcar ce-mi ceri,
Dă-mi pace, fugi departe –
O, de luceafărul din ceri
M'a prins un dor de moarte.”

*

„Dacă nu știi, ți-aș arăta
Din bob în bob amorul,
Ci numai nu te mânia,
Ci stai cu binișorul.

*

Cum vînătoru 'ntinde 'n crâng
La păsărele lațul,
Cînd ți-oi întinde brațul stîng
Să mă cuprinzi cu brațul;

*

Și ochii tăi nemișcători
Sub ochii mei rămâie...
De te înalț de subsuori
Te 'nalță din călcâie;

*

Cînd fața mea se pleacă 'n jos,
În sus rămâi cu fața,
Să ne privim nesățios
Și dulce toată vieața;

*

Și ca să-ți fie pe deplin
Iubirea cunoscută,
Cînd sărutându-te mă 'nclin,
Tu iarăși mă sărută.

*

O sărutare! M'ai cuprins
În mânecă de rochii
Cînd ochii tăi se vor [fi] stins
S'or reaprinde ochii.”

*

Ea-l asculta pe copilaș
Uimită și distrasă,
Și rușinos și drăgălaș,
Mai nu vrea, mai se lasă.

*

Iar el o strînge-atunci la piept,
Ș'o mai desmiardă încă:
„Aș vrea să nu mă mai deștept
Din fericirea-adîncă.”

*

Ea-i zise-încet: – „Încă de mic
Te cunoșteam pe tine,
Și guraliv și de nimic,
Te-ai potrivi cu mine...”

*

Dar un luceafăr, răsărit
Din liniștea uitării,
Dă orizon nemărginit
Singurătății mării;

*

Și tainic genele le plec,
Căci mi le împlie plânsul
Când ale apei valuri trec
Călătorind spre dânsul;

*

Lucește c'un amor nespus,
Durerea să-mi alunge,
Dar se înalță tot mai sus,
Ca să nu-l pot ajunge.

*

Pătrunde trist cu raze reci
Din lumea ce-l desparte...
În veci îl voi iubi și 'n veci
Va rămânea departe...

*

De-aceea zilele îmi sunt
Pustii ca niște stepe,
Dar nopțile-s de-un farmec sfânt
Ce nu-l mai pot pricepe."

*

„Tu ești copilă, asta e...
Hai ș'om fugi în lume,
Doar ni s'or pierde urmele
Și nu ne-or ști de nume,

*

Căci amândoi vom fi cumiți,
Vom fi voioși și teferi,
Vei pierde dorul de părinți
Și visul de luceferi."

***

Porni luceafărul. Creșteau
În cer a lui aripe,
Și căi de mii de ani treceau
În tot atâtea clipe.

*

Un cer de stele de desupt,
Deasupra-i cer de stele –
Părea un fulger ne 'ntrerupt
Rătăcitor prin ele.

*

Ici se aprinde-o lună 'n drum
Colo se stinge-un soare
Dar nu împiedec' nici de cum
Gândirea-i călătoare

*

Din văi de chaos isvorau
În roiuri stele albe
În cercuri mândre se roteau
[Ca un] șirag de salbe

*

Și din a chaosului văi,

*Jur împrejur de sine,
Vedea, ca 'n ziua cea de'ntâi,
Cum isvorau lumine;*

*

*Cum isvorând îl înconjur
Ca niște mări, de-a'notul...
El zboară, gând purtat de dor,
Pân' pierde totul, totul;*

*

*Aci vecia a 'ncetat
Să se 'nvârtească sferic
Virgin de raze și păcat
Se 'ntinde întuneric*

*

*Aci e-al stingerii-adăpost
E noaptea preacurată
Unde nimica nu a fost
Nici că o fi vr'odată*

*

*Atât de-adânc, atât de trist
Ne-atins de o scânteie
Luceafărul se 'ntunecă
Silit în loc să stee*

*

*Căci unde-ajunge nu-i hotar,
Nici ochi spre a cunoaște,
Și vremea 'ncearcă în zadar
Din goluri a se naște.*

*

*Cum mii de ani nu se 'nțeleg
Prinși de uitarea oarbă,
Nimic e universu 'ntreg
Acest adânc să'l soarbă.*

*

*Nu e nimic și totuși e
O sete care-l soarbe,
E un adânc asemenea
Uitării celei oarbe.*

*

*Fiori 'l trec și frig îi e
Aripele își strînge
Și 'ntâia dată de când e
Chiar el începe-a plânge.*

*

*„O, tu al cărui nume sfânt
Nu-l știe nici o limbă,
Te rog în mână de pământ
Ființa mea o schimbă*

*

*De greul negrei vecinicii,
Părinte, mă desleagă,
Și lăudat pe veci să fii
Pe-a lumii scară 'ntreagă;*

*

*O, cere-mi, Doamne, orice preț,
Dar dă-mi o altă soarte,
Căci tu isvor ești de vieți*

Și dătător de moarte;

*

Reia-mi al nemuririi nimb
Și focul din privire,
Și pentru toate dă-mi în schimb
O oră de iubire...

*

Și dup' aceea pot să trec
Cu frunza care trece
În întunec să mă 'nnec
Și în uitare rece

*

Din chaos Doamne-am apărut
Și m-aș întoarce 'n chaos...
Și din repaos m'am născut,
Mi-e sete de repaos."

*

Fiori 'l trec atât de cruzi
Și noaptea se 'nfurtună
Și-i isvorăște în auz
Un glas adânc ce sună.

*

„Hyperion, isvor de vremei
Și 'ntregitor de spațiu,
Din noapte vergină tu chemi
Voința fără sațiu

*

Hyperion, care rebel,
Răsai din lumi cu soare,
Cine nu are moarte 'n el,
Acela nu mai moare.

*

Hyperion, ce din genuni
Răsai c'o 'ntreagă lume
Nu cere semne și minuni
Care n'au chip și nume.

*

De-ai cere universul tot
L-aș da ca tot ce-ai cere,
Dar ești puterea mea, nu pot
Să neg acea putere.

*

Cum ai putea să fii zidit
Din lacrimi și din vină –
Fiind din veci nerăsărit,
Lumină din lumină.

*

Tu vrei un om să te socoți,
Cu ei să te asameni?
Dar piară oamenii cu toți,
S'ar naște iarăși oameni.

*

Ei numai doar durează 'n vânt
Deșerte idealuri –
Când valuri află un mormânt,
Răsar în urmă valuri;

*

*Ei doar au stele cu noroc
Și prigoniri de soarte,
Noi nu avem nici timp, nici loc,
Și nu cunoaștem moarte.*

*

*Ei își atârnă micul eu
De-a vieții lor durere,
Se țin cu mii păreri de rău
De visul care piere.*

*

*Noi n-avem pierderi și folos
Și nu cunoaștem goluri,
Căci stoluri cari merg în jos
Se-ntorc la anul stoluri.*

*

*Zadarnic cauți a scăpa
Din lumea ta sărmana,
Când geana 'ncepe-a lăcrăma
Se 'nseninează geana*

*

*Oricât de veșted ar și fi
La vară 'n floare-i pomul
Când omul prinde-a 'mbătrâni
Rentinerește omul*

*

*Pentru că ei sunt trecători
Sunt toate trecătoare –
Au nu sunt toate 'nvelitori
Ființei ce nu moare?*

*

*Căci 'i împrăștii și-i adun
Le măsur vieți cu luna
De nasc și mor în sfântul Un
În care-s toate una.*

*

*Tot ce a fost, tot ce va fi
De-apururi față este
Iar basmul trist al stingerii
Părere-i și poveste*

*

*Din sînul vecinului ieri
Trăiește azi ce moare,
Un soare de s'ar stinge 'n ceri
S'aprinde iarăși soare.*

*

*Părând pe veci a răsări,
Din urmă moartea-l paște,
Căci toți se nasc spre a muri
Și mor spre a se naște.*

*

*Și timp și spațiu de-ar peri
În văi de întuneric
Ele din nou ar răsări
Ca să se 'nvârtă sferic*

*

*Dacă tăria s-ar negri
De vijelii rebele*

Și dacă stelele-ar peri
S-ar naște iarăși stele.

*

Să cază lumile-n genuni
Ca frunze reci pe vînturi,
Pămînturi piară-n stricăciuni
S-ar naște iar pămînturi.

*

Și soarele din vîrf de lunci
Apune-n unda spumii,
Dar el răsare tot atunci
În altă parte-a lumii.

*

Și când vezi soarele asfințit
Că intră roșu 'n apă
Pe alt pămînt a răsărit
Și ziua o s'o 'nceapă

*

Și 'n orice clipă te întreb
Unde e soare, lună
E 'n orice clipă 'n deosebi
Și 'n toate împreună

*

Tu măsură lumea ta cu 'n cot
Și timpu' 'mparți cu luna –
Dar dacă unul e în tot
Și toate sunt în una

*

Dar val de mare, val de lac
Dară păduri sau neamuri
Pe orice frunză de copac
Vezi un copac cu ramuri

*

Și-orice menire e 'n zădar
Natura altfel leagă
În orice ghindă de stejar
E o pădure 'ntreagă

*

Tu doar ai goană de noroc
Și urmări de soarte
Natura n-are timp și loc
Și nu cunoaște moarte

*

Ea e de față pururea
Ca vina mumei Eve
O afli pretutindenea
Și 'n ori și ce aieve

*

Tu crezi în stele și în sorți
Ca 'n basme-a tinereții
Când viața birue pe morți
Și moartea-i muma vieții

*

Tu cați să 'ndupleci cu dureri
Pe marele, pe 'nnaltul
Ce-i pasă Celuia din ceri
De-i plînge tu ori altul

*

*Că nu e moarte nici păcat
Cât e lucirea spumii
Că Brahma nu s'a împăcat
Cu noaptea, muma lumii*

*

*De mii de ani se 'ndrept plângând
Cântările spre dânsul
Peri-vor ochii toți pe rând
Etern e numai plânsul*

*

*Tu din eternul meu întreg
Rămâi a treia parte
Cum vrei puterea mea s'o neg,
Cum pot să-ți dărui moarte?*

*

*Iar tu, Hyperion, rămâi
Ori unde ai apune...
Cere-mi – cuvântul meu de 'ntâi,
Să-ți dau înțelepciune?*

*

*Și dacă vrei să fii un sfânt,
Să știi ce-i chinul, truda,
Îți dau un petec de pământ,
Ca să te cheme Buddha.*

*

*De vrei în număr să mă chemi
În lumea ce-am creat-o
Îți dau o fâșie din vreme,
Să te numească Plato.*

*

*Vrei să dau glas acelei guri,
Ca dup'a ei cântare
Să se ia munții cu păduri
Și insulele 'n mare?*

*

*Vrei poate 'n faptă să arăți
Dreptate și tărie?
Ți-aș da pământul în bucăți
Să-l faci împărăție.*

*

*Îți dau catarg lângă catarg,
Oștiri spre a străbate
Pământu 'n lung și marea 'n larg,
Dar moartea nu se poate...*

*

*Și pentru cine vrei să mori?
Întoarce-te, te 'ndreaptă
Spre-acel pământ rătăcitori
Și vezi ce te așteaptă."*

*

***

*În locul lui merit din ceri
Hyperion se 'ntoarsă
Și, ca și 'n ziua cea de ieri,
Lumina și-o revarsă.*

*

Căci este sara 'n asfințit
Și noaptea o să 'nceapă;
Răsare luna liniștit
Și tremurând din apă

*

Și împle cu-ale ei scânteii
Cărarile din crânguri.
Sub șirul lung de mândri tei
Ședeau doi tineri singuri:

*

„O lasă-mi capul meu pe sân,
Iubito, să se culce
Sub raza ochiului senin
Și negrăit de dulce;

*

Cu farmecul luminii reci
Gândirile străbate-mi,
Revarsă liniște de veci
Pe noaptea mea de patemi.

*

Și de asupra mea rămâi
Durerea mea de-o curmă,
Căci ești iubirea mea de 'ntâi
Și visul meu din urmă.”

*

Hyperion vedea de sus
Uimirea-n a lor față
Abia un braț pe gât i-a pus
Și ea l-a prins în brață...

*

Miroase florile-argintii
Și cad, o dulce ploae,
Pe creștetele-a doi copii
Cu plete lungi, bălae.

*

Ea, îmbătată de amor,
Ridică ochii. Vede
Luceafărul. Și 'ncetișor
Dorințele-i încrede:

*

„Cobori în jos, luceafăr blând,
Alunecând pe-o rază,
Pătrunde-n codru și în gând,
Norocu-mi luminează!”

*

El tremură ca alte dăți
În codri și pe dealuri,
Călăuzind singurătăți
De mișcătoare valuri;

*

Dar nu mai cade ca 'n trecut
În mări din tot înaltul:
– „Ce-ți pasă ție, chip de lut,
Dac'oi fi eu sau altul?”

*

Trăind în cercul vostru strîmt
Norocul vă petrece,

*Ci eu în lumea mea mă simt
Nemuritor și rece.”*